

tobak . . . vse se ponuja. Po ulicah si si umazal čevlje. To je zapazil snažnik čevljev, ki ima tam na robu svoj stan z malo klopico in krtačami. Lahko si daš osnažiti čevlje, nikomur se ne zdi čudno. Tam blizu ropotá nekdo z denarjem: menjalec je, ki bi ti rad zmenjal tvoj denar, zraven te pa morda še ogoljufal. Spreten je pač, zakaj jako

urno viška in meče iz roke v roko svoj cvenk. Hočeš-li vode, «Mojje, mojje» (vode) vpije nekdo, ki gre mimo tebe. Vodo nosi v kozjem mehu, kakor bi imel vrečo moke. A od njega kaplje in z jedno roko maši odprtino, katero odpre, ako hoče kdo njegove izvrstne pijače.

(Dalje.)

Slovstvo.

SLOVENSKO SLOVSTVO.

Knjige družbe sv. Mohorja.

Šmarnice naše ljube Gospé presvete Srca. (Druga knjiga.) Spisal Janez Volčič, duhovnik Ljubljanske škofije. 16°. Str. 348. — «Ta-le knjiga je zadnja, ki jo udje Mohorjeve družbe prejmo iz plodnega peresa rajnega pisatelja Janeza Volčiča. Imenoval jo je 'Šmarnice', in mi smo ji pustili ta naslov, dasi bi se mogel zameniti s primernejšim, ker ga je ravno naš pisatelj uvedel v jezik slovenski in je postal med nami že nekako domač . . . Premišljevanja so povzeta iz slavnoznane knjige jezuita o. J. Arnolda: 'Kako posnemati presv. Srce Jezusovo', in sicer sta prestavljena prva dva oddelka.» (Predg.) Knjiga ima dva dela: I. Premišljevanja (31). II. Pobožna opravila. Ni nam treba govoriti o vsebini, ki se sama priporoča, pa tudi o obliki ne govorimo radi, ker je pisatelj že v večnosti. V Mohorjevih knjigah se pač ne bodo ponavljale stvari, kakor n. pr.: «... pohujšuje, namesto da bi se boljše», ali: «kar prenarediti ne moreš» (str. 145), ali raba dovršnika za nedovršeno dejanje. Blagi pisatelj, ki je toliko pisal na čast Mariji, veseli se pač sedaj v njeni družbi in je še vedno prijatelj Mohorjevi družbi, kakor ji je bil v življenju podpornik. — L.

Slovenska čitanka za tretji razred srednjih šol. Sestavil in izdal dr. Jakob Sket, c. kr. profesor. III. Cena 80 novč. V Celovcu, 1892. Tiskala in založila tiskarna Družbe sv. Mohorja. — Leta 1854. in 1855. je izdal rajni dr. Janez Bleiweis «Slovensko berilo» za tretji in četrti gimnazijski razred. Nekaj let pozneje je sestavil in izdal pokojni A. Janežič tudi za prvi in drugi razred srednjih šol «Cvetnika» I. in II. del. Ker je uvidel, da vedno bolj napredujoči in razvijajoči se slovenščini ne zadošča več «Slovensko berilo» Bleiweis-ovo, poprijel se je blage misli, da bi sestavil «Cvetnik» tudi za tretji in četrti razred. Prezgodnja smrt

pisateljeva je preprečila, da se ni zvršil ta sklep. Nato sta jela nabirati gradivo za slovenske čitanke za nižjo gimnazijo med drugimi posebno gg. prof. M. Pleteršnik in Fr. Hubad, katerih nabrano gradivo je deloma porabil za sestavo svoje čitanke gosp. dr. J. Sket; bil je v to svrhu že poprej zabeležil vse rabljivo gradivo iz novejšega in najnovejšega slovstva od različnih več ali manj znamenitih pisateljev. Pri izbiri pesmij in prozajskih sestavkov se je oziral gospod sestavljalec posebno na zgodovino slovensko, srednjega in sedanjega veka, pa na pokrajine slovenske in slovanske. V pesmih in drugih sestavkih se opisujejo šege in razmere verske, družbinske, državne in vojaške, sploh delovanje Slovencev in Slovanov. A knjiga se ne ozira samo na navedene stvari, v njej se slika tudi prirodna krasota dotičnih pokrajin, kar naj vneema in polni mladeniška srca z navdušenjem in ljubeznijo do ožje in širše domovine — naše Avstrije. Poleg zanimive vsebine omenjamo po pravici tudi lepo vnanjščino knjige.

Dasi ima nova čitanka mnogo vrlin, omenjamo vendar nekaj stvari, ki nam niso tako všeč, kakor poprej omenjene. Sicer trdi gospod pisatelj v predgovoru: «Berilo za predstoječo čitanko je povzeto večinoma iz najnovejšega slovstva in je tako izbrano in razvrščeno, da stoji v vidni zvezi in vzporedno z drugimi predmeti, kakor se poučujejo v tretjem razredu.» Ali zdi se nam, da se povsodi vendar ni tako godilo. Želeli bi, da bi bil gospod sestavljalec razvrstil berila preglednejše, da bi bil pregledal semtertje tudi nemška berila, popravil nekaj beril, nekaj neumestnih pa izpustil. Predgovor sam omenja take sestavke: «Zraven težjih in daljših sestavkov nahajaš v knjigi mnogo kratkih in lahkih, tako, da bodo čitanko mogli uspešno rabiti tudi na takih šolah, kjer so učenci manj vešč svojega materinega jezika.» — To-liko v obče. Posebej omenjamo, da nam nekaj pesmij ne ugaja gledé na ritmiko. Pesem (str. 1) «Čista vest» se ne čita ritmično gladko in pravilno. Pričakovali bi, da se čita prva in tretja vrstica prve kitice v jambskem ali z nastopom